

MİLLİ QURTULUŞ

Tərəqqi yolunda olan hər bir xalq müasir dünya reallıqlarına əsasən inkişaf perspektivlərini müəyyənəlməyə çalışır. Belə obyektiv dəyərləndirmə fonunda həm də uzaq hədəflərə hesablanmış əməli siyasət yeri, milli inkişaf üçün dayanıqlı əsasların müəllifinə çevrilən böyük liderlərin misilsiz xidmətləri qabarıq görünür.

XXI əsrin başlanğıcında Azərbaycanın müstəqil dövlət kimi bölgədə və dünyada layiqli yerini tapması, regional liderliyi təmin etməsi, iqtisadi sahədə keçid dövrünü uğurla başa vurmağı məhz ümummilli lider, dünya şöhrətli ictimai-siyasi xadim Heydər Əliyevin xalqın rəyinə əsaslanmaqla əsasını qoyduğu uzaqgörən siyasətin nəticəsidir. Həkimiyətdə olduğu 34 il müddətində dəyişikliklərə qarşı aparılmış siyasətin nəticəsidir. Əsası olan əzmkar mübarizə aparılmış və ictimai-siyasi proseslərdə real güc mərkəzi kimi özünü göstərmişdir.

Azərbaycan ictimai fəhərküründə əsrlər boyu aktualığını qoruyub saxlayan ədalətli rəhbər arzusu da məhz Heydər Əliyev dühasının parlaq şəxsiyyətində, reallığa qovuşmuş, ümummilli lider siyasi fəaliyyətinin bütün mərhələlərində humanizmə və insanpərvərlik prinsiplərinə əsaslanan mükəmməl idarəçilik sisteminin formalaşdırılmasına xüsusi diqqət yetirmişdir. Dərin zəkası, liderlik qabiliyyəti, milli dəyərlərə sığ bağlılığı, fitri idarəçilik məhərəti, zəngin mənəviyyəti ilə daim xalqın sevilmiş şəxsiyyəti olmuş ulu öndər bu zirvəyə həm də hakimiyyət sükəninin arxasına keçirdiyi ilk gündən qanunsuzluğa, ədalətsizliyə və özbaşnalığa qarşı aparılmış prinsipli mübarizə ilə yüksəlmişdir. Hələ 1969-cu il iyulun 14-də Azərbaycanda rəhbərliyə başlayan Heydər Əliyev respublikada qanunçuluğun gücləndirilməsinə başlamış, məmur özbaşnalığına, korrupsiya və rüşvətxorluğa qarşı əməli mübarizə aparmışdır. Məhz bu mərhələdən etibarən respublikamızın həyatında geniş vüsət alan ictimai-siyasi proseslər və iqtisadi islahatlar müsabətə doğru radikal dəyişikliklərə təkan vermişdir.

Bu da təsadüfi deyildir ki, 1969-1982-ci illərdə ictimai həyatın ən müxtəlif sahələrində baş vermiş köklü dəyişikliklər öz miqyasına görə Azərbaycanın uruculuq salınmasında ən doğun səhifələri təşkil edir. Ümummilli liderin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən kompleks tədbirlər nəticəsində bir sıra əsas göstəricilər üzrə geridə qalmış Azərbaycan qısa müddətdə keçmiş ittifaqın qabaqcıl respublikalarından birinə çevrilmiş, milli gəlir səviyyəsini əhəmiyyətli dərəcədə artırma bilməmişdir. 1970-1982-ci illərdə Heydər Əliyevin təşəbbüsü və ciddi səyləri nəticəsində Azərbaycanda onlarla zavod, fabriklər, istehsalat sahələri yaradılmış, 250-dən artıq sənaye müəssisəsi fəaliyyətə başlamışdır.

Bütün bunlar göstərir ki, respublikaya birinci rəhbərliyi dövründə ulu öndər Heydər Əliyev qeyri-neft sektorunun inkişafına xüsusi diqqət yetirmiş, bununla da respublikanın regional tarazlığı qaydada inkişaf etdirilməsinə, yeni iş yerlərinin açılmasına, əhalinin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılmasına, demografik inkişaf, kənd və qəsəbələrin sosial-mədəni simasının müasirləşməsinə dair strateji məqsədləri ardıcılıqla həyata keçirmişdir. Ulu öndər Heydər Əliyev o dövürün ən ağır şərtlər, məhdudiyyətləri çərgivində xalqın gələcək rifahı üçün əlindən gələni əsirgəməmiş, bəzən mümkün görünməyənə belə reallığa çevirmişdir.

Tarix boyu böyük siyasi liderlər üçün səciyyəvi keyfiyyətlərdən biri də onların xalq və dövlət üçün ən böhranlı, çətin sınaq anlarında məsuliyyəti çiyənlərinə götürmələri, bütöv bir xalqın, millətin xilaskarına çevrilmələri olmuşdur. Bu mənada Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin idarəçilik keyfiyyətləri sırasından onun ən çətin, millətini taleyi baxımından məsuliyyətli zamanlarda düzgün qərarlar qəbul etməklə məhərəti xüsusi qeyd etmək lazımdır. Respublikamız dövlət müstəqilliyinin bərpasından sonrakı illərdə çətin sınaqlarla üz-üzə qalanda xalqın yeganə xilaskar kimi ulu öndər Heydər Əliyevi hakimiyyətə görmək istəyi məhz bu gerçəklikdən qaynaqlanmışdır.

1991-1993-cü illərin böhranı, ağırlıca, faciəli günlərin qəlbində vatan, millət sevgisi olan hər bir azərbaycanlı böyük təəssüf, dərin kədərlə hissi ilə xatırlayır. Belə çətin bir zamanda xalqın üzə olan ziyalıları, sadə və zəhmətkeş insanları daxil etmələrə səylənən respublikanı xaos və anarxiyaya mühtətdən, parçalanma təhlükəsindən, sosial-iqtisadi tənzüldən, bir sözlə, böyük fəlakətlərdən qurtaracaq, onu möhkəm sabitlik, davamlı sosial-iqtisadi tərəqqi və yüksəlişə yoluna çıxaracaq yeganə düzgün ünvani göstərdi. Cəmiyyətdə haqlı olaraq belə bir inam var idi ki, məhz ulu öndər Heydər Əliyev kimi müdrik strateq və siyasət üstadının rəhbərliyi altında formalaşan siyasi partiyaya xalqın üzmidirini doğrultmaq, respublikanı üzədiyi böyük faciələrdən himf etmək iqtidarında ola bilər.

1993-cü ilin iyununda xalqın təkiddə tələbi ilə Bakıya qayıdan ümummilli lider Heydər Əliyev yorulmaq bilmədən, qətiyyət və böyük bacarıqla Azərbaycanın başı üstünü almış vətəndaş müharibəsi alovunu söndürmüş, ölkədə baş alıb gedən qanunsuz silahlı dəstələrə zərərsizləşdirilmişdir. İctimai-siyasi sabitliyin bərpasına, qanunçuluğun və hüquq qaydalarının möhkəmləndirilməsinə,

cəbhə bölgəsində atəşkəs rejiminə nail olmuş, habelə demokratik inkişaf kursu ilə uzlaşan sosial-iqtisadi siyasət strategiyasını ortaya qoymuşdur.

Ulu öndər bir ictimai-iqtisadi formasiyadan digərinə keçid dövründə respublikanın qarşısında duran strateji vəzifə və hədəfləri düzgün müəyyənleşdirməklə, dünyanın qabaqcıl dövlətlərinin təcrübəsində sınaqdan uğurla çıxmış, müsbət nəticələri sübut olunmuş inkişaf kursunun Azərbaycan gerçəkliyinə adekvat modelini yaratmışdır. Ümummilli lider mərkəzi planlaşdırma və bölgü sistemindən sərbəst bazar münasibətlərinə əsaslanan iqtisadi modelə keçid prosesinin zərurətini təbəqənin maraqlarına toxunmaması üçün dövlət büdcəsində sosial müdafiə tədbirlərinə geniş yer ayrılmasını təmin etmişdir. Həmin dövrdə respublikanın məhdud maliyyə imkanları və zəif büdcəsi ilə qarşıya qoyulmuş strateji məqsədlərin yaxın gələcəkdə reallaşdırılmasının qeyri-mümkünlüyünə nəzərən alan, sosial-iqtisadi inkişaf prosesində xarici

Qurtuluşdan başlanan mütərəqqi inkişaf strategiyası

kapital və sərmayə amilinin təkanverici rolunu düzgün olaraq önə çəkən Heydər Əliyev xarici şirkətlərlə Xəzər Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Sahibkarlar Şurasının yaradılması ilə bağlı təşəbbüsünə də müsbət yanaşmış, bu yolda müqavilələrin imzalanmasına da vacib məsələ kimi yanaşmışdır. İqtisadi inkişafın sürətləndirilməsinin, səmərəli sosial-iqtisadi islahatların aparılmasının, investisiya layihələrinin həyata keçirilməsinin ümde şərti kimi müstəqil Azərbaycanın yeni neft strategiyası işlənilməyə başlamış, 1994-cü ildən etibarən mərhələlərle həyata keçirilmişdir.

Ulu öndər Azərbaycanın beynəlxalq təsərrüfat sistemində uğurlu integrasiyaya sını təmin etmək üçün ölkənin tranzit-kommunikasiya imkanlarından səmərəli istifadəni də vacib saymışdır. Cənubi Qafqaz xalqlarının iqtisadi və mədəni integrasiyasında maraqlı olan Heydər Əliyev Avropa-Qafqaz-Asiya (TRACEKA) neqliyat dəhlizi kimi qlobal əhəmiyyətli beynəlxalq layihənin gerçəkləşməsi təşəbbüsünü irəli sürmüş, beləliklə, Azərbaycanın perspektivdə strateji əhəmiyyətli tranzit məkana çevrilməsinə nail olmuşdur. TRACEKA layihəsi üzrə ən mühüm tədbir - beynəlxalq konfrans ulu öndər Heydər Əliyevin diplomati səyləri ilə 1998-ci ilin sentyabrında Bakıda keçirilmişdir. Konfransın yekun sənədi olaraq "Avropa-Qafqaz-Asiya neqliyat-kommunikasiya dəhlizinin inkişafına dair çoxtərəfli saziş" adlanan mühüm sənəd imzalanmışdır.

Ulu öndər Heydər Əliyev yaxşı bilir ki, bazar mexanizminin hərəkətverici qüvvəsi sayılan sahibkarlığın inkişafı keçid iqtisadiyyatlı ölkələrin sosial-iqtisadi sisteminin yenidən qurulmasında, hökumətin qarşıya qoyduğu strateji məqsədləri uğurla reallaşdırılmasında mühüm rol oynayır. 1995-ci ildən etibarən respublikada sahibkarlığın inkişafı üçün zəruri maliyyə təminatı, sını məneələrini aradan qaldırılması üçün müəmməl qanunvericilik bazası formalaşdırılmış, fəaliyyətin bu növü ilə məşğul olanların hərətfəli stimullaşdırılması məsələləri daim diqqət mərkəzində saxlanılmışdır. Ümummilli lider Heydər Əliyevin sərəncamı ilə 1997-ci ildə qüvvədə qimiş "Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı (1997-2000-ci illər) Dövlət Proqramı" əhəmiyyətinə, aktuallığına və miqyasına görə milli sahibkarlığın inkişafında yeni mərhələnin başlanğıcı olmuş, bu sahədə dövlət siyasətinin başlıca prinsiplərinin müəyyənleşdirmişdir.

Kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin normal fəaliyyəti üçün sonrakı mərhələdə "Azərbaycan Respublikasında kiçik sahibkarlığa dövlət köməyi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa bir sıra mütərəqqi dəyişikliklər və əlavələr edilmiş, habelə "Haqsız rəqabət haqqında", "İnvestisiyaların qorunması haqqında", "İstehlak bazarı haqqında" və digər zəruri qanunlar qəbul edilmişdir. Bu qanunlar yerli və xarici sahibkarların təhlükəsiz və xüsusi riskli tələb etməyən biznes fəaliyyətinə dövlət tərəfindən verilən hüquqi təminatı da dənə gücləndirən, investisiyaların qarşılıqlı təşviqinə və qorunmasına əsaslı zəmin formalaşdırmışdır.

Ulu öndər Heydər Əliyev daim iş adamlarının mənəvi hamisi kimi çıxış edərək bu təbəqənin milli iqtisadiyyatın lokomotiv qüvvəsinə çevrilməsinə çalışmış, mövcud problemlərin aşkarlanması

Ulu öndər Heydər Əliyev və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev.

məqsədlə dövlət-sahibkar dialoqunun genişləndirilməsində maraqlı olmuşdur. Böyük strateq sahibkarların Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Sahibkarlar Şurasının yaradılması ilə bağlı təşəbbüsünə də müsbət yanaşmış, bu yolda müqavilələrin imzalanmasına da vacib məsələ kimi yanaşmışdır. İqtisadi inkişafın sürətləndirilməsinin, səmərəli sosial-iqtisadi islahatların aparılmasının, investisiya layihələrinin həyata keçirilməsinin ümde şərti kimi müstəqil Azərbaycanın yeni neft strategiyası işlənilməyə başlamış, 1994-cü ildən etibarən mərhələlərle həyata keçirilmişdir.

Ulu öndər Azərbaycanın beynəlxalq təsərrüfat sistemində uğurlu integrasiyaya sını təmin etmək üçün ölkənin tranzit-kommunikasiya imkanlarından səmərəli istifadəni də vacib saymışdır. Cənubi Qafqaz xalqlarının iqtisadi və mədəni integrasiyasında maraqlı olan Heydər Əliyev Avropa-Qafqaz-Asiya (TRACEKA) neqliyat dəhlizi kimi qlobal əhəmiyyətli beynəlxalq layihənin gerçəkləşməsi təşəbbüsünü irəli sürmüş, beləliklə, Azərbaycanın perspektivdə strateji əhəmiyyətli tranzit məkana çevrilməsinə nail olmuşdur. TRACEKA layihəsi üzrə ən mühüm tədbir - beynəlxalq konfrans ulu öndər Heydər Əliyevin diplomati səyləri ilə 1998-ci ilin sentyabrında Bakıda keçirilmişdir. Konfransın yekun sənədi olaraq "Avropa-Qafqaz-Asiya neqliyat-kommunikasiya dəhlizinin inkişafına dair çoxtərəfli saziş" adlanan mühüm sənəd imzalanmışdır.

Ulu öndər Heydər Əliyev yaxşı bilir ki, bazar mexanizminin hərəkətverici qüvvəsi sayılan sahibkarlığın inkişafı keçid iqtisadiyyatlı ölkələrin sosial-iqtisadi sisteminin yenidən qurulmasında, hökumətin qarşıya qoyduğu strateji məqsədləri uğurla reallaşdırılmasında mühüm rol oynayır. 1995-ci ildən etibarən respublikada sahibkarlığın inkişafı üçün zəruri maliyyə təminatı, sını məneələrini aradan qaldırılması üçün müəmməl qanunvericilik bazası formalaşdırılmış, fəaliyyətin bu növü ilə məşğul olanların hərətfəli stimullaşdırılması məsələləri daim diqqət mərkəzində saxlanılmışdır. Ümummilli lider Heydər Əliyevin sərəncamı ilə 1997-ci ildə qüvvədə qimiş "Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı (1997-2000-ci illər) Dövlət Proqramı" əhəmiyyətinə, aktuallığına və miqyasına görə milli sahibkarlığın inkişafında yeni mərhələnin başlanğıcı olmuş, bu sahədə dövlət siyasətinin başlıca prinsiplərinin müəyyənleşdirmişdir.

Kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin normal fəaliyyəti üçün sonrakı mərhələdə "Azərbaycan Respublikasında kiçik sahibkarlığa dövlət köməyi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa bir sıra mütərəqqi dəyişikliklər və əlavələr edilmiş, habelə "Haqsız rəqabət haqqında", "İnvestisiyaların qorunması haqqında", "İstehlak bazarı haqqında" və digər zəruri qanunlar qəbul edilmişdir. Bu qanunlar yerli və xarici sahibkarların təhlükəsiz və xüsusi riskli tələb etməyən biznes fəaliyyətinə dövlət tərəfindən verilən hüquqi təminatı da dənə gücləndirən, investisiyaların qarşılıqlı təşviqinə və qorunmasına əsaslı zəmin formalaşdırmışdır.

Ulu öndər Heydər Əliyev daim iş adamlarının mənəvi hamisi kimi çıxış edərək bu təbəqənin milli iqtisadiyyatın lokomotiv qüvvəsinə çevrilməsinə çalışmış, mövcud problemlərin aşkarlanması

Azərbaycanın mütərəqqi inkişaf strategiyasını irəli sürmüş Heydər Əliyev dühəsi bu gün cismən aramızda olmasa da, onun ölməz ideyaları xalqın uğurlu inkişaf yoluna parlaq işıq saçır, hər bir azərbaycanlıni vahid məharət və məqsədlər tərəfindən toparlayır. Həm də onunla qürur duyuruq ki, ümummilli liderin Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev kimi xalqının, dövlətinin maraqlarını uca tutan, hər bir vətəndaşın mənafeini nəzərə alıb, bir sözle, hər vətəniyəni irəli sürən, hər doğru olanı müqəddəs qərarlar qəbul etməyə, hər doğru olanı müqəddəs qərarlar qəbul etməyə, hər doğru olanı müqəddəs qərarlar qəbul etməyə, hər doğru olanı müqəddəs qərarlar qəbul etməyə...

2002-ci ilin 10 və 25 aprel tarixlərində yerli və xarici sahibkarlarla təmas Heydər Əliyev onları üzələdiyi problemlər barədə açıq danışmağa dəvət etmiş, yaxından dinləmiş, mövcud problemlərin aradan qaldırılması üçün addımlı dövlət qurumlarına zəruri tapşırıqlar və tövsiyələrini vermişdir. Həmin görüşlərin nəticəsi olaraq imzalanmış bir sıra vacib fərmanlar sahibkarlığın dəstəklənməsi və ölkədə investisiya mühitinin daha da təkmilləşdirilməsi baxımından keyfiyyətə yeni mərhələnin təminatı qoymuşdur.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin 17 avqust 2002-ci il tarixli fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı (2002-2005-ci illər) Dövlət Proqramı" özəl sektorun inkişafını stimullaşdıran tədbirlərin davamı kimi mühüm əhəmiyyətə kəsb etmiş, dövrün bir sıra reallıqları ilə şərtlənmişdir. Dövlət proqramında respublikada formalaşmış siyasi və makroiqtisadi sabitliyin yaratdığı imkanlardan yətinəc istifadə olunmadığı, sahibkarlığın inkişafı üçün bir sıra zəruri tədbirlərin həyata keçirilməsinə ehtiyac duyulduğunu fikri öz əksini tapmışdır.

Sahibkarlığa dövlət maliyyə dəstəyinin hüquqi əsaslarının formalaşdırılması üçün ulu öndər Heydər Əliyevin 27 avqust 2002-ci il tarixli fərmanı ilə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun Əsasnaməsi təsdiqlənmiş, strukturu formalaşdırılmışdır. Fondun vəzifəsi ölkədə sahibkarlığın inkişafına maliyyə dəstəyi vermək, onlara müvəkkil banklar vasitəsilə güzəştli kreditlərin verilməsini təmin etmək, bir sözlə, iş adamlarının səmərəli biznes layihələrinin reallaşmasına yardımçı olmaqdır.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin 10 sentyabr 2002-ci il tarixli "Azərbaycan Respublikasında sahibkarlığın inkişafına dövlət qayığı haqqında" və 28 sentyabr 2002-ci il tarixli "Sahibkarlığın inkişafına mane olan müdaxilələrin qarşısını alınması haqqında" fərmanlarında isə dövlət qurumları ilə sahibkarlıq subyektləri arasında dərin kök salmış və həllini gözləyən bir sıra ciddi problemlər açılmışdır. Ümummilli lider Heydər Əliyevin 27 avqust 2002-ci il tarixli fərmanı ilə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondunun Əsasnaməsi təsdiqlənmiş, strukturu formalaşdırılmışdır. Fondun vəzifəsi ölkədə sahibkarlığın inkişafına maliyyə dəstəyi vermək, onlara müvəkkil banklar vasitəsilə güzəştli kreditlərin verilməsini təmin etmək, bir sözlə, iş adamlarının səmərəli biznes layihələrinin reallaşmasına yardımçı olmaqdır.

Ümumiyyətlə, 1993-2003-cü illərdə ölkədə həyata keçirilən siyasət iqtisadi islahatların və inkişafın mahiyyət etibarilə yeni - Azərbaycan modelinin formalaşmasına zəmin yaratmışdır. Bu model fərqləndirici xüsusiyyəti isə inkişaf üzrə müəyyən olunmuş istiqamətlərin sahəvi proqramlarla əlaqələndirilməsi; iqtisadi inkişafın obyektiv qanunauyğunluqlarına nəzərən alan, gələcəyə hesablanan və cəsarətli qərarların qəbul olunması; sosialəynümlüyün gözlənilməsi; milli məntəqətə nəzər alınması və mütərəqqi dünya təcrübəsinə əsaslanma təşkil edir.

n üzrə strateji yol xəritəsinin başlıca istiqamətləri'nin təsdiqi və bundan irəli gələn məsələlər haqqında" sərəncamı qarşıya qoyulmuş məqsədlərin gerçəkleşdirilməsi baxımından müstəsna əhəmiyyətli sənəddir. Sərəncamın preambula hissəsində qeyd edilir ki, "hazırda dünyada gedən siyasi və iqtisadi proseslər ölkə iqtisadiyyatının rəqabət qabiliyyətini artırmaq, idxaldan asılılığı azaltmaq, ixracəynümlü qeyri-neft iqtisadiyyatının əsaslı inkişafını təmin etmək, insan kapitalından səmərəli istifadə etmək kimi prioritetlərin ön plana çəkilməsini zəruri edir".

Sərəncama iqtisadi siyasətin və islahatların davamlılığını təmin edilməsi, iqtisadiyyatın mövcud vəziyyətinin dərin təhlili və yeni iqtisadi inkişaf strategiyasının hazırlanması məqsədilə "Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritəsinin başlıca istiqamətləri" adlı sənəd təsdiqlənmişdir. Eyni zamanda həmin sənədə müvafiq olaraq ölkənin gələcək inkişaf planlarının işlənilməsi məqsədilə müvafiq işçi qrupu yaradılmışdır. Strateji əhəmiyyətli sənədə göstərilir ki, gələcəkdə Azərbaycan iqtisadiyyatının bir sıra sektorlarının inkişafı xüsusi diqqət mərkəzində olacaqdır. Buraya əsasən kənd təsərrüfatı, istehlak malları, ağır sənaye və maşınqayırma istehsalı, ixtisaslaşmış turizm, loqistika və ticarət sahələri aiddir. Bu məqsədlə: a) qarşıdakı bir il üçün təfəssilatlı yol xəritəsinin; b) 2016-2020-ci illər üçün iqtisadi inkişaf strategiyası və tədbirlər planının; c) 2025-ci il

üçün uzunmüddətli baxışın hazırlanması; d) 2025-ci ildən sonrakı hədəf baxışını müəyyənleşdirməsi qarşıya məqsəd qoyulmuşdur.

Böhran dövründə ölkənin tətbiqə balansını tənzimləmək, habelə xarici valyuta axınıni təmin etmək, idxaldan asılılığı maksimum dərəcədə azaltmaq üçün qarşıya qoyulmuş strateji məqsədlərdən biri də sahibkarların ixrac imkanlarının genişləndirilməsidir. Ölkə başçısının 1 mart 2016-cı il tarixli "Qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" fərmanı bu baxımdan mühüm əhəmiyyətə malikdir. Sənəd 2016-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında istehsal olunan qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi istiqamətində əlavə tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədini önə çəkir. Fərmana əsasən, qeyri-neft məhsullarının ixracı ilə məşğul olan şəxslərə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına ixrac təşviqi ödəniləcəkdir. 2020-ci il dekabrın 31-dək qüvvədə olacaq fərmana görə, ödəniləcək ixrac təşviqinin baza məbləği ixrac əməliyyatlarına görə faktiki ixrac olunmuş məhsulun gərmükr bəyannaməsinədə nəzərdə tutulan gərmükr dəyərindən 3 faizini təşkil edəcəkdir.

Ümumillikdə ölkə başçısının 3 fevral 2016-cı il tarixli "Azərbaycan Respublikasının mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti başlıca yerli icra hakimiyyəti qarşısında apelyasiya şuralarının yaradılması haqqında", 20 aprel 2016-cı il tarixli "İnvestisiyanın həyata keçirildiyi iqtisadi fəaliyyət sahələri, investisiya layihəsinin həcmi ilə bağlı minimal məbləğ və həyata keçirilməyə inzibati ərazi vahidliəri'nin təsdiq edilməsi haqqında", 19 may 2016-cı il tarixli "Dövlət əmlakının özələşdirilməsi prosesinin təkmilləşdirilməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında" və "Bəzi tikinti obyektlərinin istismarına icazə verilməsinin sadələşdirilməsi haqqında" fərmanları, habelə 2016-cı il 21 may tarixli fərmanla təsdiq edilmiş "Malların və neqliyat vasitələrinin gərmükr sərhədindən keçirilməsi üçün "Yasıl dəhliz" və digər buraxılış sistemlərinin istifadə Qaydaları", 21 aprel 2016-cı il tarixli "Azərbaycan Respublikasında "Sahibkarlar Günü'nün təsis edilməsi haqqında" sərəncamı sahibkarlığın inkişafına ciddi təkan verən sənədlər kimi yüksək dəyərləndirilməlidir.

Sosial-iqtisadi inkişafın keyfiyyətə yeni mərhələsinde qeyri-neft sektorunun rentabelli sahələrindən biri olan turizmin inkişafı da qarşıda ciddi vəzifələrdən biri kimi dayanır. Ölkə başçısının 1 iyun 2016-cı il tarixli "Elektron vizaların verilməsi prosedurunun sadələşdirilməsi və "ASAN Viza" sisteminin yaradılması haqqında" fərmanı da məhz turizmin inkişafına xidmət edir. Fərmana əsasən, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentiyəli Azərbaycan Respublikasına gələn əcnəbilərə və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə

elektron viza verilməsi üçün "ASAN Viza" sisteminin yaradılması, onun idarə olunmasını təmin etməli, habelə onun əsasnamə layihəsinini bir ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etməlidir.

Bələ bir sistemin yaradılmasında məqsəd son illər müxtəlif beynəlxalq tədbirlərin, o cümlədən mətəbər idman yarışlarının keçirildiyi Azərbaycanda turizmin inkişafı üçün müntib şərait yaratmaqdır. Yeri gəlmişkən, ölkəyə xarici turistlərin cəlbə baxımından bu günlərdə keçiriləcək "Formula-1" yarışlarının əhəmiyyəti də xüsusi qeyd edilməlidir.

Onu da bildirək ki, turizmin perspektivli sahəyə çevrilməsi üçün son illər regionların sosial-iqtisadi inkişafına xidmət edən mühüm dövlət proqramları, fərman və sərəncamlar uğurlu icra edilir, yeni hotelərlə tikilir, infrastruktur müasirləşdirilir. Regionlara yanaşı, Bakı və şəhərtrafi qəsəbələrinin, o cümlədən Sumqayıt şəhərinin problemlərinin həlli də diqqət mərkəzində saxlanılır.

Regional inkişaf tədbirləri çərçivəsində Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin paytaxtdan o qədər də uzaq məsafədə yerləşməyən Sumqayıt şəhərinə diqqət və qayğısını xüsusi vurğulamaq lazımdır. Dövlət başçısı öten 13 ildə defələrlə Sumqayıtda olaraq şəhərin problemləri ilə maraqlanmış, inkişafı ilə bağlı müvafiq sərəncamlar imzalamışdır. Şəhər sakinləri cənab İlham Əliyevin 2015-ci il oktyabr ayının 25-də Sumqayıta gerçəkleşmiş səfərini də xoş təəssüratla xatırlayırlar. Həmin səfər zamanı dövlət başçısı bir sıra yeni istehsal müəssisələrinin, zavodların açılışında iştirak etmiş, habelə şəhərin problemlərinin həlli istiqamətində görülen kompleks işlərlə yaxından maraqlanmışdır. Cənab İlham Əliyevin Sumqayıtın yeni rəhbərliyinin icrasına başladığı layihələrin reallaşdırılmasına maddi-mənəvi dəstək verməsi də xüsusi vurğulanmalıdır.

Ölkə başçısının 10 iyun 2016-cı il tarixli "Sumqayıt şəhərinde çoxmənzilli binaların dən örtükünün dəyişdirilməsi və şəhər avtomobil yollarının əsaslı tərmi işlərinin davam etdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" sərəncamı bu baxımdan mühüm əhəmiyyətə malikdir. Sərəncama qeyd olunur ki, "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı dövlət proqramlarının uğurlu icrası nəticəsində Sumqayıt şəhərinde mühüm infrastruktur layihələri həyata keçirilmiş, yeni sənaye müəssisələri yaradılmış, genişmiqyaslı abadlıq-quruculuq işləri görülmüş, o cümlədən 200 çoxmənzilli binaın dən örtüyü və lift təsərrüfatı yenilənmiş, şəhər avtomobil yollarına yeni asfalt örtük çəkilmiş, küçə və prospektlərdə müasir işıqlandırma sistemi quraşdırılmışdır. Hazırda 93 hektar ərazidə dənizkənarı park-bulvar kompleksi salınır, musiqi, sahmk məktəbləri üçün yeni binaların tikintisi, Sumqayıt Dövlət Dram Teatrı binasının, "Kimyəçilər" Mədəniyyət sarayının əsaslı tərmi davam etdirilir".

Sərəncam əsasında şəhərdə abadlıq-quruculuq işlərinin, o cümlədən daha 100 çoxmənzilli binaın dən örtüyünün dəyişdirilməsi və şəhər avtomobil yollarının əsaslı tərminin davam etdirilməsi məqsədilə Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyətinə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Əhtiyat Fondundan zəruri vəsait ayrılmalıdır.

Son illər şəhərdə gerçəkleşdirilən layihələr, görülen işlər həm miqyasına, həm də konkret nəticələrinə görə nümunəvi xarakter daşıyır. Bakı ilə yarışa giren Sumqayıt inkişaf göstəricilərini paytaxtla uyğunlaşdırılması dövlət başçısının qarşıda müəyyənleşdirdiyi mühüm vəzifələrdən biridir. Başqa sözlə, Azərbaycanın əsas sənaye mərkəzinə çevrilən Sumqayıt qısa zaman kəsiyində həm də geniş abadlıq-quruculuq məkanına çevrilməsindən ən ümde şəxslərə şəhərə Prezident İlham Əliyev tərəfindən xüsusi diqqət və qayğının göstərilməsidir.

Dövlət başçısının Sumqayıtın sənaye potensialının möhkəmləndirilməsi, sahibkarlığın inkişafı, yeni iş yerlərinin açılması vacibliyi ilə bağlı söylədiyi fikirlər şəhərin iş adamları tərəfindən böyük rəğbətlə qarşılanır. Şəhərdə sənayenin qeyri-neft sektorunun inkişaf istiqamətində genişləndirilməsi, rəqabətə davamlı sənaye məhsullarının istehsalının dəstəklənməsi və ixracəynümlü istehsal sahələrinin yaradılmasının təşviqi qarşıya qoyulan əsas məqsədlərdəndir. Nəticə etibarilə Sumqayıtda müxtəlif təyinatlı məhsulların istehsalı ilə məşğul olan müəssisələrin maddi-texniki bazası davamlı olaraq möhkəmləndirilir, müasir tələblərə uyğunlaşdırılır, yeniləri inşa edilir. Bütün bunlar həm də çoxlu sayda yeni iş yerlərinin açılmasına, əhalinin sosial rifahının yaxşılaşmasına səbəb olur, ictimai münasibətlər sistemi sağlamlaşır, inancırık qitə, səniyələşmə istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər Sumqayıtda strateji əhəmiyyətli müəssisələrdən olan şüşə zavodunun da fəaliyyətini bərpasına, respublikamıza bu sənaye məhsulunun idxalının azalmasına imkan verəcəkdir.

Ölkə başçısının 10 iyun 2016-cı il tarixli "Sumqayıt şəhərinde çoxmənzilli binaların dən örtükünün dəyişdirilməsi və şəhər avtomobil yollarının əsaslı tərminin davam etdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" sərəncamı bu baxımdan mühüm əhəmiyyətə malikdir. Sərəncama qeyd olunur ki, "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı dövlət proqramlarının uğurlu icrası nəticəsində Sumqayıt şəhərinde mühüm infrastruktur layihələri həyata keçirilmiş, yeni sənaye müəssisələri yaradılmış, genişmiqyaslı abadlıq-quruculuq işləri görülmüş, o cümlədən 200 çoxmənzilli binaın dən örtüyü və lift təsərrüfatı yenilənmiş, şəhər avtomobil yollarına yeni asfalt örtük çəkilmiş, küçə və prospektlərdə müasir işıqlandırma sistemi quraşdırılmışdır. Hazırda 93 hektar ərazidə dənizkənarı park-bulvar kompleksi salınır, musiqi, sahmk məktəbləri üçün yeni binaların tikintisi, Sumqayıt Dövlət Dram Teatrı binasının, "Kimyəçilər" Mədəniyyət sarayının əsaslı tərmi davam etdirilir".

Sənaye sahəsində şəhərdə abadlıq-quruculuq işlərinin, o cümlədən daha 100 çoxmənzilli binaın dən örtüyünün dəyişdirilməsi və şəhər avtomobil yollarının əsaslı tərminin davam etdirilməsi məqsədilə Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyətinə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Əhtiyat Fondundan zəruri vəsait ayrılmalıdır.

Son illər şəhərdə gerçəkleşdirilən layihələr, görülen işlər həm miqyasına, həm də konkret nəticələrinə görə nümunəvi xarakter daşıyır. Bakı ilə yarışa giren Sumqayıt inkişaf göstəricilərini paytaxtla uyğunlaşdırılması dövlət başçısının qarşıda müəyyənleşdirdiyi mühüm vəzifələrdən biridir. Başqa sözlə, Azərbaycanın əsas sənaye mərkəzinə çevrilən Sumqayıt qısa zaman kəsiyində həm də geniş abadlıq-quruculuq məkanına çevrilməsindən ən ümde şəxslərə şəhərə Prezident İlham Əliyev tərəfindən xüsusi diqqət və qayğının göstərilməsidir.

Dövlət başçısının Sumqayıtın sənaye potensialının möhkəmləndirilməsi, sahibkarlığın inkişafı, yeni iş yerlərinin açılması vacibliyi ilə bağlı söylədiyi fikirlər şəhərin iş adamları tərəfindən böyük rəğbətlə qarşılanır. Şəhərdə sənayenin qeyri-neft sektorunun inkişaf istiqamətində genişləndirilməsi, rəqabətə davamlı sənaye məhsullarının istehsalının dəstəklənməsi və ixracəynümlü istehsal sahələrinin yaradılmasının təşviqi qarşıya qoyulan əsas məqsədlərdəndir. Nəticə etibarilə Sumqayıtda